

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztőség irodája: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendők a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben öv. Kirchnerné felvételére és rendelésre irodájában (az Andrassy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Évesre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekot kérjük pontosan délig beküldeni.

XII. évfolyam

Vasárnap 1903. évi augusztus 2-án.

31. szám.

A kivándorlók hazája.

A nagy tengeri kikötővárosok lapjai majdnem mind külön rovatban tartják számon a kivándorlásokat. Bennünket leginkább a fumei statisztika érdekel első sorban, mert hiszen alig mulik el nap, hogy újabb kivándorlócsapat utrakeléséről ne kellene hirt adnunk. A kivándorlás szabályozásáról szóló törvény, mely a kivándorlás árját Fiume felé tereli, még ugyan nem lépett életbe, de a célszerűség már mostan is erre irányítja a kivándorlók csapatait. Addig, amíg Fiuméből közvetlen hajóösszeköttetésünk nincsen, az ideérkezett kivándorlók innét Genuába vagy Havreba utaznak, amely kikötőkön át direkt hajóút vezet át Amerikába.

A csáb még mindig nem vesztette el nagy varázsát, Amerika még folyton hívja, csalogatja az idegeneket. És a nehéz küzdelemben kifáradt, elcsüggedt nép a szép, a boldogabb jövő reményeivel vitorlázik át a nagy oceánon. Aztán jön a csalódás keserű nagy fájdalma. Tul a nagy vizekről egyre sürűbben érkeznek mostanában a panaszos levelek, hogy a magyarságot veri a nyomoruság. Egyedül new-yorki telepeken közel hetvenezer honfitársunk él. A fele koplal, a másik része tengődik, nyomorog. Ezer közül egy akad, aki véletlenül meggazdagodott.

A dollárok hazája sovány falatokat nyújt a magyarnak, mert honfitársaink erős karja nem tud versenyre kelni az amerikaiak kitartó, szívós izmaival. A szabadság,

a demokrácia hazájában hiába mutagot föl bárki is kitünő diplomákat, remek bizonyítványokat, mindezeknek nincs ott értéke, az ily írás csak üres malaszt. Tul az oceánon egy kegyetlen szociális törvény jelöli ki az élet útját: a haszontalan, az erőtlen vesszen éhen, pusztuljon!

Kegyetlen törvény, igazságos törvény.

Amerika az individualizmus hazája. Munkát vállalhatsz ott bárminőt, senki sem kérdi: tanultad-e, értesz-e hozzá. Lehetsz ügyvéd, közjegyző, orvos, bíró, borbély, lakatos, gépész, ami épp lenni akarsz. Senki meg nem gátol ebben. Egyet kívánnak tőled csupán, hogy a munkát, amelyet magadra vállaltál, el is végezd, jól és rendezesen. Ha nem tudod, elkergetnek, elcsapnak, elűznek. Még pedig azonnal. Fölmondást nem ismernek Amerikában. Van ebben logika. A diploma haszontalan jószág, csak a tudás erő. Ha nem használhatnak, kiadják a bédet. Mehetsz aztán ahova neked tetszik. Hogy kint a zugó-zajló életben az éhség, nyomoruság, a pusztulás leselkedik reád, ezzel senki sem törődik. Siránkozó panaszodat, jajgatásodat meg nem hallja senki. Legfeljebb lenéznek: csak a nyomorult, hitvány ember sir, jajong. Az erős dolgozik. Csak a munka ad kenyeret.

Rideg, kegyetlen szavak, de igazságosak.

Tul az oceánon mindennek a dollár a mértéke. Annyit kap ki-ki a munkáért, amennyit megér. Protekció, stréberkedés ismeretlen fogalom ott. Minden falat kenyere-

ret nehéz munkával, izzadással kell kieroszakolni a másik kezei közül.

A szabadverseny hazája Amerika. Nem szaladgál ott senki illuziók után, a szerencse szárnya sohasem ragadja magával az álmódzó tétlenséget: pusztulni, veszni hagyja, mert a tétlenség maga az élhetetlenség. Hol annyi millió ember hajszolja a vagyont, rettenetes munka a megélhetés.

Tul a nagy vizen élő honfitársaink az élet eme hatalmas kívánságai között elvesztik összes energiájukat. Az amerikaiak rideg gyakorlati szellemét nem bírják nyomban fölszivni. A New-yorki magyar-negyed zeg-zugos sikátorai között mindig legnagyobb a nyomor. Nem tudnak versenyre kelni a többiekkel, egyre azt panaszolják, hogy nem tanították meg őket dolgozni itthon. Álmok, vágyak vitték őket át a nagy vizen. Aranyhegyek lebegtek előttük egyre, a könnyű meggazdagodás reményei helyette a való élet nehéz, nagy csatái küzdelmei várakoznak reájuk.

Amerika nem a könnyű megélhetés, a tétlenség Eldorádója, de a munka könyörtelen, rideg hona. Ezer magyar közül egynek sikerül vagyont gyűjteni, a többi nyomorog. De azért a nép még egyre szövi itthon az álmokat az Újvilág mesés gazdagságairól, egy új élet szebb hajnaláról, amelyet majd tul a nagy vizen fog megkezdeni. A kivándorlási ügynökségek egyre több és több kivándorlót expediálnak az új világba. Délibábos jövő hitegeti valamennyit, de ezeket az idétlen álmokat könyörtelenül összezúzza a való élet levegője. Itthon fél-

Tárcza.

1849 július hó 31-ének emlékezete.

A névtelen hősök és Petőfi.

Írta: Kun József Jenő.

Klió naptárának egy fontos dátumára viradtunk. Eljutottunk egy időponthoz, mikor újölag fellebbentjük a multak fátyolát, hogy eloszlassuk a feledés ködét.

Július 31-ike van. A nap, mikor minden magyarul dobbanó szív, minden melegen érző honfikkébel mély meghatottságtól, ünnepi hangulattól s imádságszerű szent áhitattól buzog.

Lelki szemeink előtt, kiemelem, lelki szemeink előtt megjelenik a fehéregyházi sirhant a névtelen hősök drága tettemeivel.

Mit is mondtam?

Hősök és névtelenek?! Hogy és miképp értelmezhetnők ezen látszólag ellenmondó fogalmakat?

Tudjuk s evidens dolog az, hogy a harcosok és daliák, a győzők s hőditők, kik csodálatos bátorságukkal, hősi elszántságukkal rettentő erreffekkel, törhetetlen akaratukkal, hadvezéri lángelméjükkel s megalkuvást nem ismerő egyenességükkel a világot bármikor mozgalomba ejtették, azok nevei el nem avuló betűkkel vannak az emberiség történetében feljegyezve,

Az ország, melynek fiai voltak, a nemzet melytől származtak, kö- és ércszobrokat állított nekik. Kongeniál művészek örökítették meg szellemüket és tetteiket. Ugy, hogy hírnevük nemzedékről-nemzedékre szállva nemzetük büszkeségét és dicsőségét képezi.

És itt, kik a szemeink elé varázsolt fehéregyházi közös sirban, e szent helyen fekszenek, ezeket a történelem nem nevezheti nevükön s szobrokat sem emelhet nekik, a világ pantheonjában.

Haza hozták-e ezen leventék a véres babékoszorút? Nagyobbították-e ezen honfiak hazájuk területét?

— Nem! Szó sincs róla —

A névtelenek sirja magában rejti a honhős védőinek egy kis lelkes gárdáját továbbá beföldi az emberiség legfőbb javának az eszmék egyik legfenségesbbikének, a szabadságnak előharcosait, kiknek eszük ágában sem volt, hazánk határait más országok rovására kiterjeszteni, s szabad népeket rabigába hajtani.

Valahányszor képzeletünk július 31-ikén felkeresni a névtelen hőrosok sirját lelkünk sólyomsebeséggel az emlékezés isten szárnyain röpi át, az 54 év előtti küzdelmek láncolatán, s mi a hála és kegyelet ko-zorúját ama névtelen és dicső titanoknak juttatjuk, kik meg éltek szívüknek meg leghalkabb dobbanását is hazájuknak szentelték.

Önnön-vérükkel pecsételték meg e nemes hősök a szabadság és haza szent s magasztos fogalmait.

A szabadság számukra azonban csak délibáb és álomkép volt, amennyiben üdvös voltat csupán alomban élvezhették, mivel a szabadság a százados zsarnokság következtében csupán fogalomként élt a népek eszmevilágában.

Mindamelett ök a szabadság oltárán áldozták fel magukat, lemondván az ifjuság vágyairól és az élet gyönyöreiről. Hisz „Élet, mámor, bőség, taps, szerelem mind semmi! földi szeny!”

Zászlójukhoz halálíg hívek maradtak, sőt mi több, ök a lélek és a szív legnemesebb heroizmusával hazájuk jövő nagysága és boldogsága érdekében vérezték el. A testükből kifolyó utolsó vércsepp, reszkető ajkuk elszálló sóhaja, az ifju hévtől ittas keblük utolsó lélekzetvétele a szabadságnak volt szentelve, s ezután épedezett.

Azon szózat mit életük utolsó pillanatában honjuk jogai és szabadsága érdekében hangoztattak elharsogott keletől nyugotig s eltávolította a halál sötét árnyait. Így szeliden és reményteljesen szálltak a névtelenek lelkei a végtelenbe, hogy az elyziumban, azaz népük örök emlékeztetében tovább éljenek.

S csakugyan a megdicsőült vértanuk titáni tettei felett egy egész nemzet hazafias gondja örködik s e névtelen hőrosok emlékét a kegyelet örökzöld babérral övezi.

annyi munkával irigyelt, boldog ember lehetne, ott a folytonos küzdelemmel csak éppen, hogy az életet tengeti.

A nagy vizen át panaszos sóhajokat hajszoznak mifelénk a hullámok. A nyomor gyötrő érzései mögött, egy másik fájó érzés is fészkel: a honvágy keserősége. A nemzet testének elszakadt részei túl az oceánon, ha vérmes reményeik valóra válnak is, még akkor is idegenek maradnának ott abban a nagy emberrengetegben. Egyet hiába keresnének: a hazát.

NAPI HIREK

Rendjel-adományozás. Mint annak idején jelentettük, Sándor szerb király városunk főkapitányának, Szekeres Zoltán úrnak a Takova-rendjelet adományozta, szerb bankó-hamisítók kinyomozásáért. E rendjel most szerdán érkezett meg a városi tanácshoz.

A csanádi egyházmegye gyásza. Desseffy Sándor, egyházmegyei püspök tudvaleg elsőknek fejezte ki a pápa Ó szentsége halála felett érzett mély fájdalmát, úgy hivatalos lapjában, mint a bécsi nunciushoz írt levelében. Talliani bíboros a napokban meleg hangú táviratban köszönte meg az egyházi főnöknek eme részvétnyilvánításait.

Adóhivatalunk hivatalos órái aug. 1-től kezdve: délelőtt 8—12-ig, délután 3—5-ig.

Városi közgyűlés. Versecz városának törvényhatósági bizottsága hétfőn július 27-én tartotta meg rendes havi közgyűlését, Kosziorovics Iván főjegyző és polgármester-helyettes elnöklelte alatt. — Napirend előtt több interpelláció volt, nevezetesen a város közepe táján fennálló baromfi hizlalónak közegészségi tekintetéből való kitelepítése, — az Alexandrovics-féle hangversenyteremnek közbiztonsági szempontokból való lebontása — s a városban szertecsavargó cigányoknak rögtöni kitiltása iránt. Kifogásolták még a nagyreton lévő szivattyú telepnél gépésznek alkalmazott útmeister hiányos képesítését és a kísérlet kihatásánál tapasztalható huzavonát. — Napirendre áttérve felolvasták Khuen-Héderváry Károlynak, az új miniszterelnöknek és Kolossváry Dezsőnek, az új honvédelmi miniszternek beköszöntő leiratát. A bizottság elhatározta, hogy mindkettőhöz kinevezetése alkalmával üdvözlő feliratot intéz. — Felolvasták továbbá a belügyminiszter leiratát melyben megengedi, hogy a vágóhidnak és a méntelepnek jövedelmei ezentúl a községi költség fedezésére fordíttassanak. — Több apró tárgy elintézésén kívül még a jelenlegi drezdai város-kiállításra kiküldték Weifert Károly pol-

Túlhatalmas erő győzte le őket. De jaj a győzőnek! Mert amit legyőzött az az emberiség dicsősége, becsülete volt s oly győzelem, melyet a történet örök könyve szégyent keltő módon jegyez fel.

A csata el volt döntve a névtelennek szívveréssel áztatták a drága magyar anyaföldet, mely csakhamar kinyílt, hogy hű fiait befogadja. Ott hol a névtelen leventék a fehéregyházi csatásokon az önnön véruktól megszentelt magyar talajban nyugosznak, oda irányul évente július 31-ikén kegyeletes szent emlékezetünk.

Kik, és mik voltak a névtelenek?
... Mennyire rügött számuk? Erre nincsen pontos adatunk.

Annyi bizonyos, hogy párnájuk a véráztatta föld, paplanjuk a barsonyszerű zöld gyepszőnyeg, elsíratójuk szőpad s mélabús hold. Valahanszor pedig az éjszaka árnyai borulnak a névtelen daliakra mindanyiszor géniusz robog le az égből, mely védő szárnyaival fodi be a névtelen daliák testeit e mulandó földi porhüvelyeket.

A mint szemeink gondolatban látják e nap hőseinek sírját, mely tulajdonképpen nem is az hanem inkább a halhatatlanság bölcsője, önkéntelenül szent templom bontakozik ki lelkünk előtt, melynek mi mindnyájan hívei vagyunk az önzetlen, igaz honszeretet szívünkben épült szentélye, melynek oltárán e nevezetes napon hazafias érzelmeink kertjéből hálátelt megemlékezésünk szerény neifejtskoszorúját helyeztük.

Felcsigázott képzeletünk nem állapodik meg itt... Tovább megy. S egyszerre csak észreveszi, hogy névtelen hőrszok emelkednek

gármestert városunk képviselőjeül. — Radovánov Luka városi erdőőr és Hagel Borbála városi gyermekkertész nő nyugdíjazási kérvényét elfogadták, Albach Ferencz városi írónak pedig újabb 4 heti szabadságot engedélyeztek.

Lapunk felelős szerkesztője ki több tanár és nagyobb diák társaságában jelenleg hosszabb tanulmányúton a Rajna partja mellett igyekszik az északi tenger felé, Kölnből hozzánk intézett soraiban nagy megütközésének ad kifejezést a felett, hogy lapunkban a verseczi iskolaszéki választások ügyében irt cikkei — mint a verseczi német lapokból értesült — *célzatos és a tényeknek meg nem felelő világtársban terjesztették a közigazgatási bizottság forrúma elé* — illetőleg az ezen ügyet ismertető hírlapi referádák célzatosan olyan dolgokat tulajdonítanak a »Délvidék«-nek, a melyeket sohasem cselekedett. Lapunk nem bántott senkit, a személyeskedéstől óvakodott minden időben. Kötelességét teljesítette, midőn a Miniszter-rendeletének alapján felemelte szavát az iskolaszéki választások ellen. E tekintetben nem ismert pártot a magyar államnyelv törvényes jogát védelmezte. A verseczi községi iskolákat nem bántotta, csak az általánosan ismert viszonyokat említette fel a tényeknek megfelelőleg. *Bárholnan és bárkitől eredjen is olyan féle híresztelés, hogy Versecz polgárságának hazafias érzelmeit kissebbítette volna — azt a rozszakarátú híresztelést, mint rágalmat a leghatározottabban visszautasítja.*

Az okkupáció emlékünnepe. Városunk azon harcosai, kik 1878-ban résztvettek Bosznia és Hercegovina megszállásában, meg fogják ülni az elmúlt harcok kezdetének 25. évfordulóját f. hó 9-én, vasárnap. Ez alkalomra szintén egy kis okkupálást terveznek, persze sokkal jámborabb formában, mint a hogy azt 25 évvel ezelőtt végezték. Nem is mennek le újból Boszniába, hanem megelégszenek ez egyszer szép városkertünkkel. Annak legfontosabb részét, a vendéglőjét s annak környékét már jókor délután biztosítják maguknak s ha azt már jól megtisztították minden ellenséges indulatu folyadéktól, úgy esti 8 óra tájt elfoglalják az egész városkertet és idegent oda már csak belépő jeggyel bocsátanak. Az ünnepélyre sikerült megszerezni a 101. ezred zenekarát, mi bizonyára nagyban fogja emelni az ünnepély fényét. Előzőleg, reggel, a harcosok a »Szőlővenyigé«-ben gyülekeznek s onnét a város összes templomaiban tartandó rekviemekre és hálaadó misékre mennek el, azután Ó Felségéhez, mint legfőbb hadúrhoz az összes harcosok neveivel hódoló táviratot intéznek. Délután nagy néptünnepély és hangverseny. Reméljük hogy városunk közönsége mennél nagyobb számban fog résztvenni e szép ünnepélyen, melynek tiszta jövedelme jótékony célra fog fordíttatni.

ki a föld sötét méhéből és kezeikben nagy fénylő paizsot tartanak melyre elavulhatlan betűkkel szűzi tisztaságban van efeledhetetlen érdemeik emléke vésvé.

E kis, a szabadság szent tűzétől ihletett tábor névtelen harcosainak hamvai olyképp egyesültek egy állománnyá s szerves egységé a sirban mint az életben a szabadság kivivasára irányuló törekvésben egyik s a honszeretben egy szív egy lélek voltak.

Kedves olvasó, ki a szabad haza, szabad gyermeke vagy s a szabadság ragyogó éltető napja által széppé, boldoggá s fényessé büvölt életét élvezed, ne feledkezzél meg a szabadság mártírjairól!

Ha valamikor oda jutsz, oda visz téged a sors, a hol a névtelennek közös sirhantja domborul s testi szemekkel látod a honfivérrel ázott földet, mely a névtelen hősi sírját fedi emlékezzél meg azokról, kik ott nyugosznak!

Ne lépdelj ott gondtalanul és könnyelműen mert a hely szentelt! Szent ihlettség érzése szálljon meg téged! Vedd le süvegedet és saruidat s mély megilletődéssel borulj a sirhalomra! Aztán fohászkodj a magyarok kegyes jó Istenéhez hogy még sok ezer csecsemőt serdültesse fel ily névtelen hőssé!

E közös sírból egy paratlan tüneményserű varázsalak, egy nemtő, a szabadság géniusza, Petőfi szállt föl, ki megistenült s ihletett prófétánk, lánglelkű költőnk volt, ki számos dalban énekelt meg bennünket, melyek ezüst csengésű dallamától viszhangzott a világ.

Dalai és énekei révén felemelkedett a költészet birodalmába az eszmények világába

Beléptidij személyenként: előre váltva 50 fillér, a pénztárnál 60 fillér.

A városi képviselők választása. tudvaleg f. hó 16-án lesz meg. A pártvezetőségek erős tevékenységet fejtenek ki a választás jó sikere érdekében. Ugy halljuk, hogy a képviselőtestület meglehetősen sok új taggal fog a választásból kikerülni.

Honvédezredünk szerdán délelőtt 10 órakor tért vissza a hadgyakorlatról. Az oraviczi 2. és a pancsovai 3. század még aznap este folytatta útját hazafelé. Az egyes századok otthon maradnak f. hó 13-áig, 14-én pedig együtt fognak indulni Verseczről a lippai királygyakorlatokhoz.

Dalestély. Az »Iparosok Dalárdája« mult szombatn rendezte az idei III. dalestélyét, derék karmesterének, Keller Fülöp úrnak vezetése alatt. Előadtak magyar és német kardalokat. Kiváló sikert arattak Albach József és Loch Antal urak. — Műsor után vidám táncz következett mely reggeli 3 óráig eltartott.

Nyári mulatság. Minden szakmabeli munkások ma vasárnap a Zoffmann-féle jégpinczében nagy nyári mulatságot rendeznek, díj-kuglizással, világpostával és Keller-féle zenével. Jegy ára: előreváltva 40 fill., pénztárnál 50 fill.

Jelentkezés tanulmányútra. A verseczi közigazgatási egyesület borászati szakosztálya f. évi szeptember hó első felében, valószínűleg szeptember 6—8 két napra tervezett tanulmányutat rendez az Arad-Hegyaljai borvidékre, mely alkalommal megtekinti a gyoroki, ménesi, paulis-barackai s családi szőlőket és az áll. szőlőtelepeket. E tanulságos és érdekes tanulmányút rendezését a ménesi magy. kir. viczellériskola igazgatósága készséggel vállalta el. A m. kir. államvasutaktól mérsékelt menetjegyek engedélyeztetnek, úgy hogy a költségek személyenként alig 10 k-ra fognak rugni, melybe az éjjeli szállás Aradon is beszámítva van már. Ezen tanulmányút sikere érdekében ennél fogva felhivatnak különösen az egyesület tagjai vagy más érdeklődő bortermelők, kik a kiránduláson résztvenni óhajtanak, hogy az egyesület elnökénél Dr. Seemayer Károly urnál avagy a titkárnál Engel Márton urnál, esetleg az egyleti helyiségben, a »szőlővenyigéhez« címzett vendéglőben f. hó 20-ig okvetlenül jelentkezzenek.

Bitang jószág. Elfogtak egy két hónapos sárga csikót, homlokán és orrán fehér folttal. Tulajdonosa a városi rendőrfőkapitányságnál átveheti.

Az új közös pénzügyminiszter. A Kállay Béni halála következtében elarvult közös pénzügyminiszterium és bosnyák-hercegovinai kormányzat gyorsan megkapta új vezetőjét. Bécből jelentik, hogy a király közös pénzügyminiszterré kinevezte rajeczi Burián István

és belépett a művészet templomába a hol őt a költészet múzsája megkoronázta.

Mint a mennydörgés úgy hozták lazba s riasztották fel honfitársait a hazaszeretet és a szabadság érzelmétől ittas versei. A szabadságban és honszeretben furdott és élt nagy szabad lelke, mint a büszke királyság az aetherben. Minden szava valóságos égi manna volt a magyar nemzet szabadságérzetét tápláló

Elméjének kifogyhatatlan pezsgő erejét tolmácsoló tolla őt a szó legigazibb legnemesebb értelmében, az írók eszményképévé emelte.

Egyik kezében Arion lantját tartotta, melyből kibúvó dalokat csalt ki, másikban Phöbus aranyos fáklyáját mely ragyogó, egész világra áradó malasztos égi fényével mindenkinek világított. A sugaros meleg, mit az égő szövétnék elárasztott erősítette a hazafias érteket. Petőfi oldalára, pedig egy kard volt övezve, melyre lángbetűkkel ra volt írva, a magyar nemzet lelkeben uralkodó összhang inkórnatiója a világtörténelmi fontosságú triász: Szabadság egyenlőség, és testvériség.

Épúgy miként a nemzeti trikolor három színének látása a lelkesedés forrongó tűzét keltve felmelegít bennünket, akként melegítsék, hozzák lazba és lelkesítsék szívünket a husunkká s vérünkkel lett nemzeti jelszavak: Szabadság, egyenlőség, és testvériség!

Csakis azon magyar, ki életét hazájának szentelte fogja Petőfinek lelkes felhívását a »Talpra magyar« megérteni és megszívlelni.

A »Talpra magyar« lesz a jelszava, és szójátja a magyarnak a legválságosabb és legnehezebb napokban is, ha azokat a sors a közel

bárót athéni magyar-osztrák rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert.

Mérsekelt áru menettérti jegyek.

Szt. István napjára a magyar államvasutak bármely állomásáról Budapestre és vissza való utazásra szóló jegyeket adnak ki, melyek a rendesnél körülbelül 30%-kal olcsóbbak. Indulni lehet a jegyekkel aug. 16.—20.-ig, a visszautazásnak öt napon belül kell történnie. Gyermkek a rendes féláru jeggyel mehetnek, külön kedvezményben nem részesülnek.

Elhalasztott sorozások. Most már befejezett tény, hogy az idén sorozás alá kerülő ujonczok jövő év január elsején fognak bevonulni. Az intéző körök, mivel e kérdés már aktuális lett, most azzal foglalkoznak, hogy a három évet kitöltött katonák szolgálati idejét — tekintve, hogy az törvénytelen is volna — nem hosszabítják meg, e helyett január elsejéig berendelik a póttartalékosok egy részét. Az ujonczok bevonulása idején, január és február hónapban a hideg időjárás miatt teljes lehetetlenség a gyakorlati kiképzés s így a tél folyamán csak elméleti kiképzésre szorítkoznak, a gyakorlati kiképzés pedig márciusban történik meg. November elsejéről így a katonák folesketése is elmarad s az ünnepélyes esküt a kiképzett ujonczok április elsején fogják letenni.

Balesetek a hadgyakorlatokon.

A boszniai hadgyakorlatokon előfordult baleseteket illetőleg illetékes helyről a következőket jelentik: A menet Trebinjéből Bielek felé történt. A legénységnek a menetbeli könnyedségek meg voltak engedve. A tabori palaczkok meg voltak töltve, a csapatok után kocsin szállítottak vizet. A hőség negyven foknyi volt. A csapatok igyekeztek Bieleket gyorsan elérni, hogy megpihenhessenek, de a varostól egy kilométernyire 14 katoná napszúrás folytán meghalt. A gyengélkedőket kocsin szállítottak a menettől. A legmesszebb menő vizsgálatot elrendelték.

Magyarosodjunk! Kereskedelmünk magyarosodása érdekében a temesvári kereskedelmi és iparkamara felhívást intéz kerülete üzletvilágához. A kamara ugyanis saját hivatalos gyakorlata de épügy más hatóságok vonatkozó közlései során sajnálattal tapasztalja, hogy a Délvidék üzletvilágának nagy része üzletvitelében és levelezésében, valamint a hatóságokhoz és testülethez intézett beadványaiban nem érvényesíti kellőképp a magyar nyelvet. Épp oly szembetűnő az idegen nyelvű cégablak alkalmazása. Délmagyarország városaiiban még sűrűn láthatók a nem magyar feliratu címtáblák, a mi annál helytelenebb, mert úgy a külföldi mint a honi látogatók ép e külső megnyilatkozás alapján vél a helyi viszonyok tekintetében mérvadó következtetést vonhatni. Egy másik jelenség, hogy kereskedő cézeinknek tetemes része

vagy messze jövő viszontagságaiban kijelölte volna. Ha — mitől Isten mentsen — a veszkiáltás a haza veszélyben van harsogna végig ez országban újból a haború forogtagjaként fog megcsendülni, süvítelni s zugni oroszlantörő Tyrteusunk, Petőfinek nemzetébresztő indulója, a régi hívó nótá a „Talpra magyar.“ Ez fog bennünket a tűzfegyverhez szólítani s mi le fogjuk győzni a végetet még akkor is, ha az egész világtamad ellenünk.

Petőfi örök s maradandó szobrot emelt magának, mert szobra maga az idő.

Az ifjúság ifjúságában hagyott el bennünket mikor fejét még a sötét hajfűrték bábérkoszorúként övezte, de azért már röpké élete alatt elvitathatlan jogot formált nevének az örökkévalóságra.

Üdv. neked megdicsőült szellem, ki mártírként onnon-véred hullásával öntözted a még zsenge plántót, hogy terebélyes fáva növekedjék! Áldott légy Istentől ihletett Tyrteusunk, nemzeti geniuszunk Petőfi, ki drága szívéreddel megtermékenyítéd a tökéletesedés, virágzás és haladás nagy birodalmának legfényesebb, legdrágább, legmagasztosabb és legfényesebb eszméit Szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjét. Csupán tested a földi lepel szállt le a névtelennek testével a sötét hűvös orkusba.

A te dicső neved szabadságunk őrszelleme fenkölt nemességet kölcsönöz a névtelen hősöknek örökken örökké lebegi körül a szentelt talajt s az idők végtelenségeig fogja túlragyogni e sirhalmot.

— kivált a régiek — német cégjegyzéssel bírnak. Ez nemcsak visszás, de az illetők magánérdeke szempontjából is hátrányos állapot, mely a törvényszékhez benyújtandó egyszerű kérvény által röviden megszüntethető. A temesvári kereskedelmi és iparkamara világos tudatában a kerületbeli kereskedő és iparososztály minden kétségen felül álló hazafiaságának, bizalomteljesen keresi meg kerülete üzletvilágának mindkét osztályát, hogy a magyarosodás hazafias feladatát előmozdítandó, legalább bel-földi üzletforgalmukban és hivatalos beadványaikban a magyar nyelvet honosítsák meg. Azon üzleteket és cégeket pedig, melyek czimfeliratukban az állam nyelvét eddig mellőzték, avagy kellően kifejezésre nem juttatták valamint azokat is, a melyek cége csupán németül van bejegyezve, felhívja a kereskedelmi és iparkamara, hogy a megfelelő változást már saját reputációjuk, de nemkülönben a kerületi kereskedelem hírneve érdekében mielőbb vigyék keresztül.

Kedvezményes utazás az iparosoknak. Augusztus hóban az ország több városában rendeznek a kamarák kerületi iparos tanonc- és segéd munkakiállítását. Így magában az ország székesfővárosában, Budapestben is. Ez augusztus 20-án nyílik meg s a miniszter, hogy mennél többen megtekinthessék a kétségkívül érdekes ipari munkákat, jegykedvezményt bocsát az iparosok részére.

Szabadságolások a fegyvergyakorlatokról. Kolossváry Dezső honvédelmi miniszter rendeletet küldött szét az összes honvédegyalozozott parancsnokságokhoz, amelyben elrendeli, hogy az augusztus közepére fegyvergyakorlatra beidézett mezőgazdasági munkásokat nyomban szabadságolják, illetve a behívásukat vonják vissza. Együttal utasította a parancsnokságokat, hogy a mezőgazdasággal foglalkozóknak a fegyvergyakorlat alól való fölmentési kérvényét a „legsürgősebben és olyképp intézzék el, hogy a bevonulásuk elkerültessek.“

Uj bélyegek. A forgalomban levő magyar bélyeg helyett október 1-én új bélyegeket kapunk. Okmánybélyegekről van szó. Ugyanezen alkalommal, hogy a közéletben leggyakrabban előforduló bélyegféléknek, egy bélyegjeggyel való lerovása lehetővé tétessék, s ez által a bélyegértékosztályok (kategóriák) a következő bélyegekké szaporítottak: 26 filléres, 38 filléres, 64 filléres, 1 K 26 fill., 1 K 88 fill., 2 K 50 fill. és 3 koronással. E szaporítás figyelembevétele mellett, az új kiadású bélyegjegyek, 2, 4, 6, 8, 10, 14, 20, 24, 26, 30, 38, 40, 50, 64, 72 fillér, 1 K 20 fill., 1 K 26 fill., 1 K 50 fill., 1 K 80 fill., 1 K 88 fill., és 2 K vegyes és 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 20, 24, 30 és 40 korona értékben, összesen 35 féle értékkozatban, már pedig: a fillér- és vegyesértékűek tipografiai, a koronaértékűek ellenben réznyomású kivitelben vékony fehér, a magyar koronát ábrázoló vízjeggyel ellátott papíron enyztett hátsó részzel vannak kiállítva. Az új bélyegjegyek két főrészből állanak, ú. m.: a) a tulajdonköpeni bélyegképből és b) a bélyeg-alnyomatból. Az összes bélyegjegyek egyformán 29 milliméter széles és 35 milliméter magas alakban, a fillér- és koronértékűek rajzban háromféle bélyegképpel, a vegyes értékűek pedig egyféle alnyomattal és bélyegképpel külön színben nyomva kerülnek forgalomba.

Uj méhéseti vándortanítói kerület. A földmivélsügyi miniszter Temes, Torontál, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves és Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyékre kiterjesztet hatáskörrel egy új méhéseti vándortanítói kerületet szervezett s ennek székhelyül Temesvár szab. kir. várost jelölte ki s a kerület ügyeinek ellátásával Kiszely Ede, az eddig Kiskunfélegyházán székhelyű I. kerületi vándortanítót bizta meg, ki egyidejűleg eddigi székhelyének megszüntetésével. Temesvárra helyeztetett át.

A viczinálison. A versecz-pancsovai viczinális vonaton a héten mulatságos eset történt. Az utasok észrevették, hogy egy román munkás, a ki közöttök ült a kupében, eltűnt. Keresni kezdték, de — nem találták sehol. Figyelmeztették a kalautz s a vonatot a legközelebbi állomáson vesztgelni hagyták s mozdony visszament a kiindulási pontig, hogy a kizuhantnak vélt utas roncsait felszedje. Nem találták sehol, tehát visszakormányozták a vonatot. A kérdéses pályaudvaron ekkor már ott pipázott az elveszett román munkás.

— Hát kend hogy került ide? rivallt rá a mozdonyvezető?

— Csak itt vagyok, — felelt fleigmatikuson az atyafi s közben azok a bizonyos füstfellegek fátyolt vontak az arcza elé.

— De hova tűnt el a kupéból?

— Kiszálltam; elvesztettem a pénzemet, öt forintot, hát meg kellett találni.

— És megtalálta?

Vigyorgó arczal felelt rá az oláh munkás:

— De meg ám! még áldomást is ittam egy csárdában és most itt vagyok.

A vonat ezután tovább „robogott“ s magával vitte a megtalált atyafit is.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős:

Kirchner Ernő.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatra méltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifilisben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy kronikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges, csodálatos eredményel gyógyítja ez évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag olyan szépen be van csomagolva hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, 6903 Elektron Building, Fort Wayne, Ind., Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek.

Ad. 5929. szám. — 1903.

Hirdetmény.

Folyó évi augusztus hó 23. án a városi törvényhatósági bizottság tagjai sorából a következő választott városi képviselők esnek ki és pedig:

Az I-ső kerületben: Dragits Sándor, Petrovics György, Popov György és Kamenarski Péter.

A II-ik kerületben: Guics Sáva, Popovics Zsiva, Rancsin János és Raics Lyubomir.

A III-ik kerületben: Breinich János, Köszl Sebestyén és Seemayer János.

A IV-ik kerületben: Gettmann Péter, Gumbinger János, Kemmler József és Kirchgässner Ferencz.

Az V-ik kerületben: Breinich Sebestyén, Gettmann János, Rottler Ferencz és Weifert Nándor.

A VI-ik kerületben: Dr. Adelmayer Ferencz, Seitz Ferencz és Stürmer István.

Azonkívül az 1902 ik évi december hó 16. án 229/11314 szám alatt hozott közgyűlési határozat értelmében még 7 új városi képviselői állás lesz betöltendő és pedig:

Az I-ső kerületben: 2, a II-ik kerületben 1, a III-ik kerületben 1, a IV-ik kerületben 1 és az V-ik kerületben 2 állás.

Ezen 29 képviselői állás betöltése céljából a vár. törvényhatósági bizottság f. évi július hó 27-én 142/5929 szám alatt hozott közgyűlési határozatával a választás napját f. évi augusztus hó 16-ára tűzte ki és a választás helyétül az I-ső kerületben: a városháza nagy üléstermet, a II-ik kerületben: a székház utczában levő szerb hitközség nagy üléstermet, a III-ik kerületben: a városi fiókiskolát, a IV-ik kerületben: az Urbáni utczában levő városi kisdévodót, az V-ik kerületben: a fehértemplomi úton levő fiú elemi népiskolát és a VI-ik kerületben: a kudriczi úton levő kisdévodót állapította meg. választási elnöknek pedig az I-ső kerületbe: Pavlovics Ignác tanácsnokot a II-ik kerületbe: Jovanovics Szvetolik vár. közgyámot, a III-ik kerületbe: Dr. Rezuha István tisztí ügyészt, a IV-ik kerületbe: Mark Antal városi tanácsnokot, az V-ik kerületbe: Caimann Pál vár. tanácsnokot és a VI-ik kerületbe: Ullmann József városi számvevőt küldte ki.

Miről a választók, kiknek névjegyzéke folyó évi augusztus hó 1-től kezdve a városi jegyzőségél közzem-

lére ki lesz téve, ezennel azon megjegyzés mellett értesítetnek, hogy a szavazás az 1886. évi XXI. t. cz. 39-ik szakasza értelmében a fentjelzett napon délelőtt 9 órakor kezdődik és délután 4 órakor végződik. Ezen idő letelte után többé szavazás nem történhetik.

Választható minden írni és olvasni tudó választó, tekintet nélkül arra, melyik választó-kerülethez tartozik.

A választás szavazatlapon által történik. Egy szavazatlapon több nevet nem tartalmazhat, mint a hány bizottsági tag az illető választó-kerületben választandó, az esetleg utolirott vagy olvashatlanul írott nevek figyelembe nem vétetnek.

Megjegyeztetik ezúttal, hogy a fent idézett közgyűlési határozat értelmében az I., II., IV. és V. kerületben választott városi képviselők közül az, a ki a legkevesebb szavazatot nyeri, mint oly városi képviselő fog tekintetni, kinek megbízatása 1905. évi márczius hó 5-ig terjed, míg az összes 6 kerületben megválasztott többi képviselők megbízatása 1909. évi augusztus hó 23-ig fog számíttatni.

Azon esetben ha két, vagy több városi képviselő egyenlő szavazatot nyer, úgy a megbízatási idő sors által lesz eldöntendő.

Figyelmeztetnek a választók, hogy a választási helyre fegyverrel vagy bottal megjelenni tilos.

A választási bizottság ugyanazon törvényes védelemben részesül, mint az országgyűlési képviselő-választás alkalmával működő bizottság.

Versecz, 1903. évi július hó 31-én.

polgármester szabadságon:

Koszirovics, főjegyző

Epilepsia.

A ki nyavalyatásban, görcsökben s más idegbajokban szenved, kérje azon füzetet, melyet ingyen és bérmentve küld meg **Schwaben** gyógyszerár, Frankfurt a. M.

Kérje

ingyen és bérmentve

illusztrált árjegyzékemet, mely több mint 500 ábrát tartalmaz

Órák,

arany-, ezüst- és hangszer-cikkekből.

Konrád János

órágyáros és kiviteli üzlet

BRÜX 295 sz. (Csehország.)

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Miniszter Ur, az 1901. évi márczius hó 30-án kelt 15677 számú illetve az 1902. évi január hó 10-én kelt 3531 számú leiratai alapján a Temes-Bega vízszabályozási társulat keretében a Rojga csatorna jobb partján 3 + 956 km-nél a zichyfalvi határban egy felvigyázó gátörlek 10851 kor. 43 fill. illetve a társulat által beszerzett és a helyszínére szállított 70.000 drb. téglá árának ezrit 36 koronával számítva, vagyis 2520 korona levonásával maradt 8331 kor. 43 fillér előirányzati összeggel kerül kivitelre.

A fent említett munka kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi augusztus hó 14-ik napjának délelőtti 9^{1/2} órája alólírott igazgatóság hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkának végrehajtására vonatkozó s a „Részletés feltételekben“ tüzetesen körülírt módzatok szerint kiállított zárt ajánlatokat a kitűzött nap délelőtt 9 óráig a nevezett igazgatósághoz annyival is inkább igyekkezzenek betérjesztetni mivel a később érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Pályázni óhajtok köteles a vállalati költség összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt vagy óvadékképes értékpapírt a társulat pénztárát kezelő Temesi agrár takarékpénztárnál előlegesen letenni és arról nyert eredeti letéti nyugtát ajánlatához csatolni.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet részletes feltételek a nevezett társulat igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Temesvár, 1903. július hó.

Temes-Bégavölgyi visszab. társulat Igazgatósága.

3844 kig. sz. — 1903.

Hirdetmény.

Tekintettel arra, hogy a veszethez a város területén ismét fellépett, felhívom a közönséget figyelmét a folyó hó 10-én a 3570. kig. 1903. számú hirdetményemre azzal, hogy a zárt mátl fogva 40 napig azaz f. évi szeptember 4-ig meghosszabítom. Az ebegek tehát ez ideig lánczon kötve tartandók vagy pórácson, de biztos szájkosárral ellátva vezetendők.

Különösen arra intem a közönséget, hogy

a városkertbe este üdülés céljából a kutyákat ne vezesse, mert ezen rendeletem ellen vétőket a törvény teljes szigorával fogom sújtani.

Végül figyelmeztetem a közönséget hogy a naponta körúton lévő gyepmestert működésében ne gátolja s ezt ne bántalmazza, mert felmerülő panasz esetén a megtorlás nem fog kimaradni.

Rendőrkapitányság, Verseczen, 1903. évi július hó 25-én.

Szekeres rendőrkapitány.

Hirdetmény!

Van szerencsém T. Cz. értesíteni, hogy az itteni piacon 25 év óta főnálló

Fakereskedést

azelőtt **N. Osztolics**, kudriczi utca, fapiacz 2901 sz. átvettem és azt változatlanul saját cégem

J. M. Georgievics,

alatt tovább folytatni fogom.

Ajánlom választékos készleteimet mindennemű:

Épület- és bognárfákban, deszkákban, tölgy- és fenyő szálló karókban valamint mindennemű tűzifámat.

Becses pártfogását tisztelettel kéri

J. M. Georgievics.

Thierry A. gyógyszerész csodabalsamja

a legjobb diätetikus háziszser.

Emészteti zavarok, gyengeség, émelgyőség, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhögéscillapító, görésszüntető, nyálkaoldó és tisztító hatású. 12 kis üveg vagy 6 duplaüveg ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. **Thierry A. gyógszertára a Védangyalhoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.** »Csak az itt feltüntetett védjeggyel valódi.« Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Miért szenved ön? mikor mindenféle sebtől, ha még oly régi keletű is könnyen, fájdalom nélkül megszabadulhat, operáció sem kell, ha **Thierry gyógyszerész egyedül valódi**

Centifolium-kenőcsét

nevezett **csodabalsam**-ját használja, melylyel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontvevesedést s nemrég egy 22 éves, nehéz rákféle betegséget teljesen meggyógyítottak.

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in Pregrada.

A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellbajainál, a tej elapadásának, az orbánczok esetében, továbbá mindenféle régi serek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, az csontvevesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szalka, homok, tövis, seret stb. eltávolításánál mindenféle daganat, kinövés, kepződmény, karbunkulus és rakkál; végre pokolvar, körömfereg, körömgülyés, alabak járásközben történt kisebesülése, **fagyás és égés** okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyúlt vér, fulzadás stb. stb. esetében. Ket adagnál kevesebb nem szállittatik; a szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Ket tegely csomagolással postai szállítási díjjal együtt 3 korona 50 fillér. **Számos bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kerek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások véveségét s arra ügyeljen, hogy a tegelybe be van-e a fenti védjeggyem és cégem: **Thierry (A.) gyógszertára az „Orangyalhoz“ Pregradában, egterve.** Minden tegely használati utasításba van csomagolva. Valódi Centifolium-kenőcsöm utánzóit a védortvény értelmében üldöztetnek, valamint a hamisítvány elárúitói is. Egyedül kapható:

Thierry A. Védangyal-gyógszertára Pregradában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár Budapesten: Török J., Zággráiban: Mittelbach S. és Bécsben: Brády C. gyógszertárában.

Schicht-szappan

jegyek:

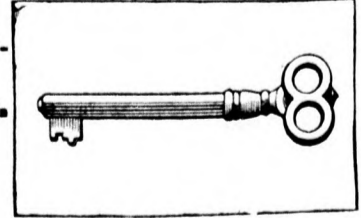
„szarvas“

„kulcs“

Legjobb, legkiadósabb, és azért a legolcsóbb szappan.

Tiszta minden ártalmas vegyülettől.

Mindenütt kapható.

Bevásárlásnál legjobban arra kell ügyelni, hogy minden darab szappan „Schicht“ nevet, és egyet a fentebbi védjegyekből visel.

A Kirchner féle könyvnyomda tulajdona s nyomása Versecz.